

Blandede Meddelelser.

1. Norsk Fiskeguano.

(Af polvt. Candidat Th. Segelcke.)

Blandt de mange Gjødningsstoffer, hvis Tilvirkning er blevet foreslaaet, tør det med Sikkerhed siges, gives intet, til hvilket større Forhaabninger have knyttet sig, eller som er blevet imødeset med mere Længsel end Fiskegjødning — Gjødning tilberedt af Fisk og Fiskeaffald. At denne Plan nu er bragt til Virkelighed i vor umiddelbare Nærhed, i Nabolandet Norge, er derfor en Gsterretning, der vist i og for sig vil glæde mange af Tidsskriftets Læsere, om ikke af anden Grund, saa fordi den antyder, at Sagen ikke er skreven i Glemmebogen, men at der fremdeles arbeides paa den. Man vilde derfor nok vide at trøste sig, selv om det maatte tiljoies, at dette sidste Forsøg i Lighed med sine Forgængere i England, Frankrig, Holland &c. var at ansee for mislykket — hvis der f. Ex. i dette Tilfælde var Anledning til at klage over Produktets Qualitet eller Priis, som man senere vil see, der ikke er, eller til at formode, at der ingen Udfigter var for Fabrikens Bestaaen. Hvad det sidste Punkt angaaer, da foreligger der ikke tilstrækkelige Oplysninger til Støtte for nogen Dom derover, man veed kun, at Actieselskabet, der har anlagt Fabrikken, ingen Møie og Udgifter har sparet for at bringe Foretagendet til at lykkes, og indtil videre er man derfor nødt til udelukkende at bedømme Foretagendet efter Fabrikatet, af hvilket den første Sending hertil

er modtaget og nu udbydes af Brødrene Hjort, St. Anna Plads, til 12 Rd. 5 Mk. pr. Matte à 250 *℔*.

Ifølge Analyse, foretaget af d^{hr}r. Groth & Ørsted af en Prøve, de selv personligen have udtaget af det hos de nævnte Agenter den 15de Februar d. A. forefundne Lager af Norff Fiskeguano, indeholder denne:

Fugtighed	16,04
Organiske Substanter	50,74
Phosphorsuur Kalk	26,04
Andre Kalksalte og Alkalisalte .	6,90
Sand	0,28
	100,00

Qvælstof: 7,89 pCt. svarende til Ammoniak 9,58 pCt.

Den norffe Fiskeguano, eller idetmindste det Parti, der nu udbydes, indeholder altsaa rigeligt den samme Mængde phosphorsuur Kalk som ægte Peruguano, og om den end i Henseende til Qvælstofmængde staaer endeel tilbage for sidstnævnte, kommer den dog denne betydeligt nærmere i dette Punkt end noget andet af de Gjødningsstoffer, der finde Anvendelse hertilands. Efter Sammensætningen at dømme for tjener den norffe Fiskeguano derfor vist i høi Grad Landmændenes Opmærksomhed. Den eneste Udsættelse, der maaskee kunde gøres, er den, at den kunde være endnu mere findeelt end den er, men jeg maa tilføie, at efter alle Analogier er den det i mere end tilstrækkelig Grad for et Stof saa rigt paa rimeligviis let decomponible organiske Stoffer som den. At man vil spore gunstig Virkning af den, hvis den anvendes paa rette Maade, tør ansees for hævet over al Tvivl. Hvorvidt hiin imidlertid vil svare til Udgifterne, er naturligviis et heelt andet Spørgsmaal, som Enhver veed ikke forud lader sig afgjøre, da det i saa høi Grad afhænger af de locale Forhold. Naar derfor Chemikere nu og da sees tillægge Gjødningsstoffer en Pengeværdi, da menes derved hovedsageligen kun, at Gjødning af samme Qvalitet og Godhed efter Markedets

Priis i Diebliffet vil kunne erholdes ad anden Bei for den anslaaede Sum. Vel sandt, man tillægger ikke Stoffer nogen Værdi, som Landmanden aldrig søger i kunstig Gødning, det være sig fordi han ingen Brug har for dem eller fordi han har let ved at erholde dem paa anden Maade, og selv i dette Tilfælde er det altsaa dog til syvende og sidst Landmændene selv, der sætte Prisen. For altsaa at bedømme, om den forlangte Priis for Fiskeguano er for høi, maa man først undersøge hvad Priis Landmanden hertilands, fra den vedvarende Affætning at slutte, finder det svarer Regning at betale for beslægtede Gødningstoffer og ville vi i dette Tilfælde specielt holde os til Peruguano. Prisen paa dette sidste Stof er for Tiden circa 7 Rd. pr. 100 Pd. og troer jeg, efter de Data, der foreligge, at denne Sum maa fordeles, vel at mærke for Peruguanoens Bedkommende, som følger: Ammoniak 34 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$, de phosphorsure Salte under Et $5\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$, Alkalisaltene 20. $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ og de organiske Substantier $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ alt pr. Pd. Anvendes disse Tal nu paa den norske Fiskeguano, da erholdes:

50,74 organiske Substantier à $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$	=	12,7 $\frac{1}{2}$
26,04 phosphorsur Kalk . . - $5\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	=	143,2 -
6,90 Kalk og Alkalisaltes . - $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$	=	3,5 -
9,58 Ammoniak - 34 $\frac{1}{2}$	=	325,7 -
		485 $\frac{1}{2}$

o: 5 Rd. 5 $\frac{1}{2}$ som Værdien for 100 Pd., eller 12 Rd. 3 Mk. 12 $\frac{1}{2}$ pr. 250 Pd., det er saagodtsom det samme, der forlanges for den, altsaa et meget tilfredsstillende Resultat. Jeg skal villig indrømme, der kunde skrives lange Indlæg for og imod Berettigelsen til at overføre de nævnte Priser, hentede fra Peruguanoen, uden Ændring paa Fiskeguanoen, dog vil man vist i hvert Tilfælde komme til det Resultat, at den forlangte Priis for sidstnævnte ingenlunde er urimelig, og det er vel kun det, som i Diebliffet kan have Interesse for Tidsskriftets Læsere. Hvilken af de to Concurrenter, Peruguano og norsk Fiskeguano, der i Længden skal vise sig som den priisbilligste,

det vil uden Tvivl alene afhænge af smaa Eiendommeligheder ved dem, der først ville vise sig ved praktiske Forsøg. Jeg skal derfor slutte med at anbefale saadanne og kun endnu tillade mig at bringe i Erindring, at Sammenligningen naturligtvis ikke maa anstilles Bøgt imod Bøgt, men efter Anvendelse af et Quantum af hver iaar af de tvende Gjødningsstoffer til samme Pengeværdi.

2. Den ottende danske Landmandsforsamling.

Den følgende Skrivelse fra Comiteen til Landboforeningerne anbefale vi til Landbostandens Opmærksomhed i Almindelighed. Comiteen udviker megen Virksomhed, og hvis ikke politiske Forhold træde forstyrrende i veien, er der alt Haab om, at det foreslaaende Møde vil blive meget lærerigt.

Efterat det af den 7de danske Landmandsforsamling i Haderslev var bleven besluttet, at den næste danske Landmandsforsamling skulde afholdes i Horsens i Maret 1861, og undertegnede Comitee, efter Opfordring af Præsidiumet for hiin Forsamling og jaaledes som meddeelt i den trykte Beretning om dennes Virksomhed, var traadt sammen for foreløbigt at træffe de forberedende Foranstaltninger til Mødet af den ottende danske Landmandsforsamling, henvendte vi os til det Kongelige Landhuusholdningselskab, som vi, i fuld Overensstemmelse med hvad af flere Landboforeninger var udtalt, maatte ansee særlig kaldet og egnet til at overtage sig et saadant Hverv, og anmodede dette om at ville anordne disse Foranstaltninger, ved hvis Udførelse vi da som local Comitee ville være behjælpelige. Med Hensyn til at Opfordringen dertil ikke var udgaaet fra den sidst afholdte Landmandsforsamling, har det Kongelige Landhuusholdningselskab imidlertid ikke anset sig kompetent til at paatage sig dette Hverv, men har tilfagt Comiteen det Veiledning til at vælge mellem de Emner, der maatte blive bragte i Forslag til Forhandling paa Mødet og selv opgive saadanne Spørgsmaal, hvis Discussion kunde være til Nytte for det Formaal, i hvilket Landmandsforsamlingen

afholdes. Som det er ønskeligt, at denne maatte kunne være et Centralmøde af de Landbosforeninger, som nu trindt om i Landet ere i Virksomhed, og som omfatte de fleste og bedste Kræfter i Landbosaget, saa vil ogsaa disses Samvirken være den sikreste Borgen for et rigt Udbytte af de almindelige danske Landsmandsmøder. I Forvisning herom have vi derfor anmodet samtlige danske Landbosforeninger, som vi herved tillade os at bede den (Tit.), at Den ville vise sin velvillige og virksomme Interesse for den ottende danske Landmandsforsamling, som nu er bestemt at skulle afholdes i Horsens den 2den, 3die, 4de, 5te og 6te Juli 1861, ved:

1) at tage under Overveielse og opgive Comiteen saadanne Spørgsmaal, som den ærede Landbosforening maatte ønske gjorde til Gjensind for Forhandling, saavel som at meddele os, hvilke af Foreningens Medlemmer der maatte være villige til at indlede Forhandlingen om hvert især af de saaledes opgivne Emner, der, forsaavidt de vælges til Drøftelse paa Mødet, ville blive bekendtgjorte i den endelige Plan for Forsamlingens Virksomhed;

2) at meddele os den ærede Forenings gode Formening om, hvilken Glasfodeling af Dyrene, og hvilke Principer for deres Bedømmelse, der bør lægges til Grund ved Tilkjendelsen af Præmie;

3) at ville nævne nogle af Landbosforeningens Medlemmer, som ville møde ved Landmandsforsamlingen, og som Foreningen anseer at besidde den fornødne Sagkundskab og øvrige Egenheder til at kunne vælges deels som Dommere ved Dyrskuet, deels som Medlemmer af de Comiteer, der ville have at bedømme de forskjellige Udstillingsgjensstande. Over de saaledes af samtlige Landbosforeninger nævnte Mænd vil en Liste blive forfattet og omdeelt ved Landmandsforsamlingen til Vejledning ved dennes Valg af fornævnte Dommere og Bedømmelsescomiteer.

For saavel hos Landmænd som Fabrikanter at fremskynde og udbrede Kjendskab til Meie- og Slaaemaskiner og give

Leilighed til at bedømme disses Nytte for det danske Landbrug, har Comiteen derhos anseet det ønskeligt at virke til, at flere saadanne Maskiner kunne blive udstillede og prøvede, hvilket formeentligen lettest vil opnaaes ved at give Fabrikterne Tilsagn om, at de af disse Maskiner, som af en særlig dertil valgt Bedømmelsescomitee ansees for de bedste og hensigtsmæssigste, ville blive kjøbt af Landmandsforsamlingen. Det vilde muligen derved tillige lykkes at erholde saadanne Maskiner udstillede og forfærdigede af indenlandske Fabrikanter med Hensyn til danske Forhold. Ved atter ved Landmandsmødets Slutning at sælge de indkjøbte Maskiner ved Auction er det at vente, at de ville blive fordeelte til og komme forskellige Egne af Landet til Nytte. Vi tør imidlertid ikke forudsætte, at de pecuniaire Kræfter, hvorover Comiteen i dette særlige Diemed kan raade, ville være tilstrækkelige til at bære den Udgift, som muligen vil foranlediges ved Forskjellen mellem Indkjøbsprisen og Auctionsprisen, og vi tillade os derfor at foreslaae, at den ærede Forening vilde bidrage en mindre Sum til Indkjøbet af fornævnte Maskiner, hvorefter hiin Udgift vil blive reparteret paa de Bidrag, der til Indkjøbet ydes, i Forhold til disses Størrelse.

Det vilde være Comiteen meget kjært at maatte modtage den ærede Forenings velvillige Besvarelse af denne Skrivelse inden den 1ste Marts 1861, adresseret til Horsens til undertegnede Comitee, for derefter at forhandle med det Kongelige Landhuusholdningselskab om Vedtagelsen af den endelige Plan for den ottende danske Landmandsforsamlings Virksomhed, hvorhos vi tillige bede os opgivet, hvormange Exemplarer af bemeldte Plan den ærede Forening ønsker sig tilfilleet.

Comiteen for den ottende danske Landmandsforsamling i Horsens,
den 24de December 1860.

Chr. v. Jessen. Chr. Eckardt. H. Heide.

Regnar Westenholz. Schytte. Joh. P. Møller. Stallknecht.

3. Badstuning med Arsenik.

En Engländer, James Young, anfører som ufravigelige Betingelser for uden Fare at kunne bade skabede Faar med en Arsenikopløsning, at denne ei er for stærk, og at det ikke skeer i varmt Veir. $\frac{1}{2}$ Unze Arsenik, opløst i 5 Potter Vand, kan uden Fare benyttes i koldt Veir; er dette derimod varmt, kan det ei engang gaae an at bruge 2 Drachmer i 5 Potter Vand. Jo finere Faarene ere, desto svagere maa Opløsningen være. Under og kort efter Tordenveir er Faren større end ellers. — Af 1300 Faar og Lam, der badedes i varmt Veir, døde de halve. Af en Flok Fedebeder, der badedes i varmt Veir med en Opløsning af 2 Drachmer i 5 Potter, døde 10 pCt. Af 869 fine Faar, der badedes i varmt Veir (August Maaned) med en Opløsning af $\frac{1}{2}$ Unze i 5 Potter Vand, døde 850. Ere Faarene varme og forpustede, naar de bades, dør de næsten altid, hvad enten Veiret er koldt eller varmt. Døden hidrører fra, at Huden indsuger Giften, og Indsugningen er stærkere i varmt end i koldt Veir. At Huden var angreben ved Badningen, viste sig ved at Ulden faldt af i store Totter. — Ved at luge 1 Pd. Tobak i 24 Potter Vand og tilfætte 4 Unzer Svovl, faaer man derimod en Blanding, der virker langt bedre mod Skab end Arsenik, og som uden Fare kan bruges baade i varmt og koldt Veir.

Hertil skulle vi endnu foie, at i „Mittheilungen aus der thierärztlichen Praxis“, 7de Bind, omtales en Qvicksølvforgiftning opstaaet ved Anvendelsen af Sublimat (Qvicksølvtvechlorid) mod Faareffab. Badstuningen foretoges i November og Decembermaaned, og man angav, at Opløsningen, som benyttedes til Faarenes Badning, havde haft en Styrke af 10 Gran til 1 Quart (1,185 Pot) Vand; men en nærmere Undersøgelse gav det Resultat, at Bademidlet havde haft en langt betydeligere Styrke, saa at der var benyttet omtrent $\frac{1}{2}$ Lod Sublimat til ethvert Faar. Flokken bestod af 335 Beder, og efter 2—3 Ugers Forløb vare de alle døde under Symptomer paa en Qvicksølvforgiftning. Ved

den efter Døden foretagne Obduction kunde man eftervise Quiksilveret i de forskjellige Dele af Dyret, som Blod, Lever, Hud o. s. v., saa at den formodede Dødsarsag, Sublimatsforgiftning, herved bekræftedes.

4. Brødbagning af spiret Rug.

Som bekjendt beroer Deigdannelsen paa Plantelimens Evne til at optage Vand, hvilken formindskes betydeligt, naar Kornet spirer. Tidligere er der — navnlig af belgiske Bagere — forsøgt at tilbagegive Plantelimen dens oprindelige Egenskab ved Alun og Kobbevitrinol, men dette maatte opgives, da det var farligt for den menneskelige Sundhed. Den berømte tyske Chemiker Liebig har nu paavist, at reent, fuldkommen mættet Kalkvand har samme Virkning. Til 100 Pd. Meel bruger man 26—27 Pd. Kalkvand og tilsætter siden den nødvendige Mængde Vand for at faae Deig. Da Kalken formindsker den svage syrlige Smag, som Brødet pleier at have, maa man sætte lidt mere Salt til end man pleier. — Ved at benytte denne Fremgangsmaade i det Store, skal man have opnaaet de bedste Resultater.
